

Referanser: KR 68/19, KR 71/19

Arkivsak: 20/02337-1

Saksdokumenter:

KR 46.1/20 Årsplan 2020 vedtatt sak KR 71/19

Satsinger i budsjett 2021

Sammendrag

Som en del av årshjulet for plan- og budsjettprosessen inviteres Kirkerådet til å fastsette satsinger og fokusområder som grunnlag for høstens arbeid i sekretariatet med forslag til budsjett for 2021. Utgangspunktet for prioriteringen er årsrapporten for 2019 med avlagt regnskap (se KR 36.8/20). I tillegg ligger til grunn vedtatt budsjett for 2020, med de prioriteringer og økonomiske usikkerhetsfaktorer som fremgår av budsjettsaken KR 68/19. Inntektene gjennom statsbudsjettet for 2021 er ikke kjent, og kan ikke ligge til grunn for behandlingen. Det legges til rette for at Kirkerådet kan drøfte hva som er de aller største utfordringene i årene som kommer, og hvilke strategier som bør iverksettes for å nå målene på disse områdene.

Forslag til vedtak

Kirkerådet ber om at følgende satsinger og fokusområder blir innarbeidet i budsjett for 2021:

Satsinger:

1.

2.

Fokusområder:

1.

2.

3.

4.

5.

Saksorientering

Bakgrunn

Utgangspunktet og grunnlaget for denne saken er årsrapporten for 2019, og de redegjørelser og vurderinger som fremkommer der. I tillegg vil det bli en orientering om kommunikasjonsarbeidet.

I juni 2019 vedtok Kirkerådet følgende prioriteringer i Sak KR 44/19 for budsjett for 2020:

1. Følgende satsinger og fokusområder blir innarbeidet i budsjett 2020:

Satsinger:

1. Dåp
2. Kirken på nett

Fokusområder:

1. Rekruttering
2. Diakoni
3. Frivillighet
4. Kirken i det flerkulturelle samfunn
5. Kirke/skole

Kirkerådet vedtok budsjett for 2020 i sak KR 68/19. Nøkkeltall i budsjettet er:

- Sum driftsinntekter på kr 2,3 mrd.
- Lønn og godtgjørelser kr 1,4 mrd.
- Tilskudd kr 568 mill.
- Andre driftskostnader kr 341 mill.

Satsinger og fokusområder var innarbeidet i budsjettet. Det er mange usikkerhetsposter i budsjettet for 2020; fremtidig tilskuddsnivå, korona-effekter, avkastning av kapitalforvaltning, lønnsoppgjør og renteutvikling, pensjon, rekrutteringsutfordringer med mindreforbruk, osv. Det følges med på disse usikkerhetene, og til nå har det ikke vært vurdert å gjøre avsetninger e.l. for å ha større reserver enn budsjett 2020 og regnskap 2019 viser.

Prioritering av to satsinger

For 2020 ble det videreført to satsingsområder, dåp og kirken på nett/digital satsing. Disse satsingene gjennomsyrrer hele virksomheten til Dnk, og er ikke avgrenset til bispedømmerådene og Kirkerådet. Satsinger er i sin natur flerårige, og bør ikke ha for korte horisonter for å kunne lykkes. Menighetsrådenes og fellesrådenes virksomhetsområder inngår i satsingsområdene og er de viktigste aktørene for å nå målene om å stanse nedgangen i antall døpte og bli en mer synlig og aktiv kirke på nett. Det er for 2021 fortsatt behov for å ha to satsingsområder. Når utviklingen i dåpstall for 2019 viser en utflatende kurve kan det være et uttrykk for at en satsing på dåp har en virkning, og dermed bør videreføres. Satsingsområdet kirken på nett/digital satsing har også hatt effekt gjennom 2019, og en eksplosiv utvikling fra mars 2020 på grunn av koronapandemien. Erfaringer fra dette bør føre til at en del «korona-tiltak» på kommunikasjon og formidling bør videreføres fordi det er gode tiltak. I tillegg er det skissert muligheter for utvidelse av den digitale satsingen i saken «Kirke på nett i koronakrisen» (se sak 48/20) som handler om en rekke tiltak med utgangspunkt i kommunikasjonsarbeid.

Det er også behov for en større digital satsing som er IKT-utvikling. Stikkord for dette er:

- Utvikling av medlemsregisteret på drift og funksjonalitet, slik at det kan brukes i lokalkirken til mer enn å ha orden på hvem som er medlemmer.
- Utvikle ressurser for lokalkirken for enklere digital planlegging og gjennomføring av kirkelige handlinger, som gudstjenester, bruk av salmer og produksjon av program, m.m.
- Utvikle digitalt planverktøy for lokalkirken.
- Sørge for mer felles IKT-infrastruktur for alle enheter i Dnk, inkl samhandlingsverktøy.
- Etablere et utviklingsmiljø for IKT i Kirkerådets sekretariat som sammen med fellesrådene prioriterer og gjennomfører digitaliseringsprosjekter.

Under overskriften «Digital kirke» som satsingsområde vil både kommunikasjonsdelen og digitaliseringsdelen kunne rommes. Under forutsetning av Kirkerådets behandling i juni-møtet vil det bli laget en eller flere saker til september-møtet som konkretiserer delprosjekter under en slik satsing. Så vil vedtak i disse sakene igjen måtte følges opp i budsjettprosessen som skal vedtas i Kirkerådet i desember.

Prioritering av fem fokusområder

I Kirkerådssaken i juni 2019 om satsinger ble det innført fem fokusområder. Disse er litt mindre enn «satsinger» og omfatter i første rekke virkemidler og ressurser i Kirkerådet og bispedømmerådene, ikke hele trossamfunnet. Fokusområder kan over tid utvikles til satsingsområder med større prosjekter og bredere nedslagsfelt. I juni - 19 bestemte Kirkerådet følgende fem fokusområder: *Rekruttering, Diakoni, Frivillighet, Kirken i det flerkulturelle samfunn, og Kirke/skole.*

Rekruttering har vært prosjektorganisert og arbeidet utvikles fortsatt, og det jobbes med en prosjektrapport i ved årsskiftet 2020/21 og en Kirkemøtesak med videre strategier i 2021. Rekruttering er etablert som et fast team i sekretariatet. Den norske kirke har vært til stede på 10 av de store utdanningsmessene for videregående elever. Rekruttering har vært tema i flere styringsamtaler med bispedømmer.

Diakoni har fått videreføring av midlene fra 2019 og er i 2020 styrket med ytterligere 15 mill i 2020. Det er ønske om å foreslå ytterligere styrking i 2021 gjennom frigjøring av ubrukte midler. Det er utlyst og tildelt midler til digitale ressurser for diakoni og utlyst utviklingsmidler for diakoni. Midlene til nye stillinger er fordelt på bispedømmene og nye stillinger er under opprettelse.

Frivillighet er fremmet som en frivillighetssak for Kirkemøtet. Prosessen her blir endret fordi Kirkemøtet i april 2020 ble avlyst, og møtet utsatt. Det fremmes egen sak for Kirkerådet (sak 43/20) om oppfølging av området. Her er det forslag om styring og tilrettelegging for økt frivillighet i menighetene i Dnk.

Kirken i det flerkulturelle samfunn er fulgt opp ved at det er utarbeidet en sak til Kirkemøtet i 2020 om kristne migranter. I stedet for behandling i Kirkemøtet i april, ligger det et forslag om å sende saken ut på høring til bispedømmene (sak 43/29). Kirkerådet kan da få den til behandling i desember sammen med en konkret handlingsplan. 2021 vil bli et viktig år for implementering av handlingsplanen og for nødvendig kunnskapsinnhenting om kirkens arbeid med kristne migranter. Utbygging av dialogsentre i bispedømmene fortsetter, og på nasjonalt nivå er

arbeidet i kontaktgruppene revitalisert i 2020. Kirkerådet har bevilget midler til koordinatorfunksjoner og støtte til dialogsentre i seks bispedømmer. Den norske kirkes tros- og livsynsdialog både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå er avgjørende viktig for om kirken finner sin naturlige og rettmessige plass i det flerkulturelle samfunnet. Det er behov for videre kompetanseheving hos ansatte og frivillige om religionsdialog og religionsteologi. Det siste er viktig for kirkens møte med flerreligiøse familier i forhold til markering av livsritene.

Kirke/skole har vært eget tema på utviklingssamtaler mellom bispedømmerådene og Kirkerådet/preses i flere år for å følge utviklingen i samarbeidet lokalt og se hvordan ny læreplan kan gi nye muligheter. Deler av tiltaksforsterkingen kan trolig følges opp gjennom FOUI-strategien som er egen sak på Kirkerådsmøtet, og som eventuelt skal følges opp i egen sak i septembermøtet. IKO ble høsten 2019 tildelt utviklingsmidler til å utvikle kursing og ressurser knyttet til samarbeid skole-kirke i lys av nye læreplaner. Kursingen er i gang i 2020 og er som en konsekvens av covid-19 så langt gjennomført som webinarer.

Det er en fordel å kunne arbeide videre med disse fem fokusområdene ett år til, før det eventuelt vurderes å endre disse. Dersom det er ønskelig å ta noe ut og legge noe til er det av betydning at det ikke blir flere områder enn to satsinger og fem fokusområder å følge opp, da dette i seg selv krever ekstra ressurser. Noen endringer er mulig å håndtere, men kontinuitet er også av betydning fordi det tar tid å bygge opp innsikt, forståelse i organisasjonen, planer og kostnadsberegninger på nye områder.

Andre mulige prioriteringer

I KR 44/19 om satsinger for 2020-budsjettet var det i tillegg løftet frem ytterligere mulige fokusområder, men som ikke ble prioritert blant de fem:

- Kirkeordning
 - Må jobbes med uavhengig av om det blir definert som fokusområde. Er etablert prosjekt med dedikerte ressurser.
- Konfirmasjon
 - Bispemøtet utreder konfirmasjonstidens teologi. Videre tiltak bør vurderes sammen med flere aktiviteter på kirkelig undervisningssektor.
- Åpne kirker/kulturarv
 - Det jobbes med en sak til Kirkemøtet 2021 om kirkelig kulturarvstrategi.
- Kirkelige dialogsentre
 - Dette arbeidet er nå etablert og Kirkerådet har bevilget midler.
- Integreringsarbeid
 - Fulgt opp gjennom Migrantsaken til Kirkemøtet, og den diakonale satsingen i 2019 og 2020.

Andre fokusområder kan være:

- Kirkens globale misjonsoppdrag
- Internasjonal diakoni, søsterkirker og økumeniske organisasjoner som sliter grunnet korona
- Utvikling av innhold og kommunikasjon av kirkelige handlinger

Særlig om Kirkens globale misjonsoppdrag:

Samarbeidet Menighet og Misjon er et av flere verktøy Den norske kirke har i sitt globale samarbeid, og om lag 80 % av menighetene har misjonsavtaler med en SMM-organisasjon. De fleste bispedømmer og mange menigheter har vennskapsavtaler med søsterkirker som man har nær kontakt med og også støtter økonomisk. I de fleste tilfeller er det liten sammenheng mellom misjonsavtaler og vennskapssamarbeid.

På nasjonalt nivå er det inngått samarbeidsavtaler med de lutherske søsterkirkene i Sør-Afrika, Brasil og Jordan og Det hellige land. Som oppdragsgiver for Kirkens Nødhjelp er Den norske kirke med i et omfattende diakonalt og humanitært arbeid i flere deler av verden. Menighetene bidrar til dette arbeidet bl.a. gjennom den årlige Fasteaksjonen.

Den norske kirke bidrar med faglige ressurser og omlag 6 – 7 millioner årlig til Det lutherske verdensforbund og Kirkens verdensråds arbeid. Dette økumeniske samarbeidet er noe av det viktigste Den norske kirke gjør for å utføre det misjonsoppdraget vi deler med hele den verdensvide kirken.

Det er ønskelig med en gjennomtenkning av Den norske kirkes misjonsforståelse i lys av nyere teologiske impulser. (Førrige gang Kirkemøtet drøftet misjon var i 2012.) Misjon, forstått som både evangelisering, diakoni og samfunnsoppdrag, må også utdypes og kommuniseres bedre. SMM-samarbeidet bør ses i sammenheng med kirkens øvrige internasjonale arbeid. En kan se for seg en sak til Kirkemøtet i 2021, som både konkluderer SMM-evalueringen, men som også inneholder strategiske refleksjoner om kirkens helhetlige misjonsoppdrag. Dette vil kunne utvikles til et hensiktsmessig fokusområde.

Forholdet til systemet med vedtatt plan

Til forståelsen av hva Kirkerådet satser på er det relevant at det også foreligger en «plan på nivå 1» som blir vedtatt hvert år sammen med budsjettet, og som inneholder mange mindre prosjekter og tiltak i forhold til disse som er nevnt her. Tiltakene i vedtatt plan er oppgaver som går ut over drifts- og forvaltningsoppgaver som alltid tilligger Kirkerådet (som omtales som «plan på nivå 2»). Tiltakene i vedtatt plan på nivå 1 er ment å følge opp Kirkemøtets visjon om «Mer himmel på jord» og alle resultatindikatorerne som er vedtatt i forhold til det.

Kostnadsreduksjon og innsparinger

Ressurser til satsinger og fokusområder vil være begrenset av tilgjengelige midler. Økte inntekter gir mulighet for satsing. Under forutsetning av at det ikke blir økte inntekter vil det alltid være en mulighet for omprioriteringer, kutt og nedskjæringer for å frigjøre midler. Kirkerådet bør drøfte også denne siden av budsjettet, slik at sekretariatet kan følge opp frem mot fremlegging av forslag til budsjett i desember. Det har vært satsset på gudstjenesteutvikling i 10 år, både i lokalkirken og i sekretariatet. Samtidig er oppslutning om kirkelige handlinger en utfordring med synkende kurver. Reformarbeidet nærmer seg nå slutten, og det vil være mindre behov for en ressursbruk på nivå med de siste 10 årene på dette området. Eksempler på andre tiltak som kan frigjøre ressurser til prioritert aktivitet kan være:

- Redusere kostnader til reiser, kurs og samlinger. Følge opp fastsatt reisepolicy.
- Effektivisere arbeidsprosesser og omorganisering
- Digitalisering

- Redusere kontroll- og revisjonsaktiviteter
- Redusere gjennomføringsressurser i sekretariatet, øke bestillerkompetanse.

Økonomiske/administrative konsekvenser

På bakgrunn av vedtak i denne saken, vil sekretariatet arbeide videre med plan og budsjett for 2021 for behandling på Kirkerådets møte i desember.